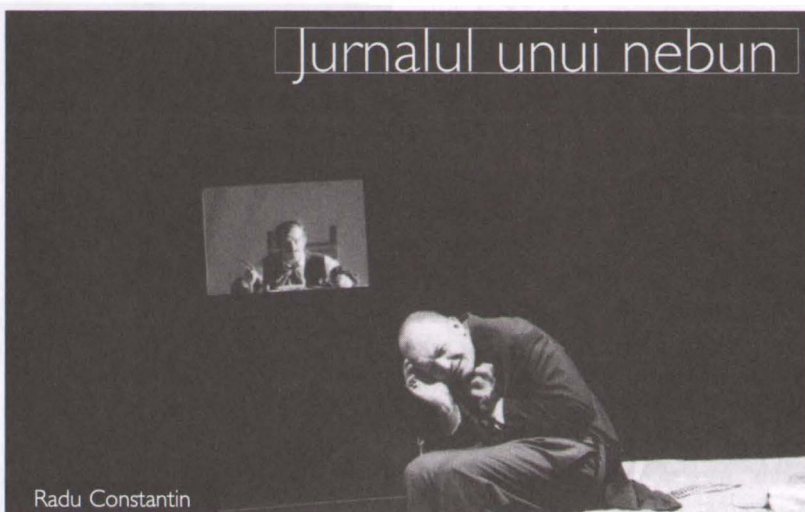

Gogol. Cel care i-a fost discipol și prieten apropiat în ultimii ani de viață, regizorul Adrian Roman (debutant cu cinci ani în urmă, la Galați, cu **Nașul**, tot după Gogol), a pus în scenă **Jurnalul unui nebun**, păstrându-l în rolul principal pe excelen-
tul interpret Radu Constantin, unul dintre actorii de frunte ai teatrului vâlcean.

În întinericul scenei, rareori sfâșiat de spoturi de lumină ori de pâlpăitul unei lămpi oboseite, întâmplările vieții sale sunt evocate de Poprișcin când cu patos euforic, când cu spaimă, cu nevolnic protest sau cu oarbă disperare. Celelalte personaje, care în alte montări, de pildă aceea de la Botoșani, apar pe scenă, aici se întrezăresc, doar, printr-o "fereastră" deschisă către... subconștientul protagonistului. Suficient, însă, pentru ca ivirile lor să ne dea și imaginea unor situații comic-grotesci, dar și măsura talentului interpreților – Gabi Popescu și Corina Merișescu-Nadoș, într-o suită de roluri – mai bine zis, de crochiuri – realizate cu iscusință și nerv. Dar sentimentul performanței izvorăște din forța remarcabilă cu

Radu Constantin

care protagonistul își interiorizează partitura și, în același timp, găsește un șir infinit de expresii mimice și corporale, de o rară și violentă plasticitate, pentru năstrușnicele lui peripeții sau pentru "dialogurile" cu cățelușa Medji și cu toți cei ce populează nefericita lui minte, până la criza finală din ospiciu. Pândită ici-colo de un exces de zel "psihologizant" și de tehnică elaborată, ce riscă să sufocă emoția,

această cumplită restituire a naufragiului moral într-o lume unde însăși aparenta normalitate este minată de falsuri, de cinismul semenilor și de absurd, își află consonanțe cu premonițiile cenușii ale teatrului de la acest sfârșit de secol, dar și temeuri de prețuire a unui travaliu artistic urmărit de spectatori, aflați și ei pe scenă, cu sufletul la gură.

Ion Parhon

foto: Mihai Moiceanu

Gabriela Butuc și Mircea Andreescu

CUI I-E FRICĂ DE VIRGINIA WOOLF? de Edward Albee.
Traducerea: Anda Boldur • TEATRUL "SICĂ ALEXANDRESCU" din BRAȘOV • Data reprezentației: 27 iunie 1999 • Regia: Mircea Comișteanu • Decorul: Viorel Penișoară-Stegaru • Distribuția: Virginia Itta Marcu (Martha), Mircea Andreescu (George), Gabriela Butuc (Honey), George Tudor (Nick).

Triumful muncii

Scrisă și montată în 1962, **Cui i-e frică de Virginia Woolf**, piesă rămasă până astăzi în repertoriul celor mai importante teatre ale lumii, l-a făcut cunoscut pe Edward Albee, considerat aproape în unanimitate drept cel mai bun dramaturg american după Arthur Miller și Tennessee Williams. Majoritatea comentari-

mult: de angoasa omului contemporan, speriat de tot ceea ce îl înconjoară, de lipsa de comunicare, de necunoscut, de singurătate.

Acțiunea este foarte simplă, aproape inexistentă, întâmplările fiind înlocuite cu discuții despre viață, cu ura dintre sexe și generații, cu dorința de a-l chinui pe celălalt "pe Martha" sau "pe musafiri", după cum ni se anunță la sfârșitul fiecărui act și la începutul celui următor.

Torturarea celorlalți este însă, în egală măsură, auto-torturare, ironia față de ceilalți – auto-ironie. Planurile diverse, nivelurile suprapuse, sensul încărcat de

Cui i-e frică de Virginia Woolf?

ilor au asociat această piesă amară, plină de caustice și dureroase observații pe marginea vieții cuplului, cu **Dansul morții** de August Strindberg, recunoscând însă că aici este vorba de ceva mai

ambiguitate al cuvintelor sau al acțiunilor au fost perfect înțelese de regizor și convingător, sugestiv, emoționant și incitant concretizate de actori.

Am avut prilejul să văd mai multe variante scenice ale acestei piese și în teatrele noastre, și în străinătate; spectacolul brașovean a avut ceva nou, dezvăluind semnificații nebănuite până acum. Ele au fost materializate și puse în lumină mai ales de către interprete, Virginia Itta

Marcu (Martha) și Gabriela Butuc (Honey). Dar și actorii au fost buni: Mircea Andreescu a redat singurătatea și conștiința falimentului moral și intelectual al lui George, iar George Tudor joacă la început ezităriile lui Nick, dorința de a-i menaja pe ceilalți, iar apoi siguranța acestuia. Totuși, cheia spectacolului a fost "în mână" femeilor.

Împreună cu Violet Penișoară-Stegaru, Mircea Comișteanu a propus un cadru neutru, realist – living-ul unei case americane, cu scară interioară și un spațiu la etaj, dând posibilitatea unor mișcări mai variate, dar lăsând ca atenția să se concentreze asupra eroilor și a relațiilor dintre ei.

Martha, în viziunea Virginiei Itta Marcu, a fost în egală măsură rea, superficială, cochetă, nemulțumită, senzuală, dar și imens de nefericită, finalul fiind mai mult

decât zguduitor, cu o umilă și dureroasă recunoaștere a înfrângerii. Momentul cântecului "Cui i-e frică de Virginia Woolf?", pe melodia de la "Who's Afraid of the Big Bad Woolf?", a fost rezolvat de actriță pe cele mai diverse tonuri, cu răutate, cu milă, cu dispreț, cu batjocură sau cu teamă de golul lăuntric și de golul din afară. Vorbind despre fiul ei, despre copilul lor (inexistent), actrița e pătimașă, convingătoare, sinceră, angajată, atât de angajată încât trezește suspiciunea tocmai prin puterea și dăruirea cu care-și descrie urmașul. Disperarea, disprețul față de ceilalți și față de ea însăși au luat locul urii față de bărbatul ei. **Dansul morții** al lui Strindberg s-a transformat în dansul singurătății iremediabile, în dansul imposibilei iubiri și al imposibilei fericiri. La începutul veacului, autorul suedez s-a oprit asupra cuplului legat prin iubirea

devenită ură. În anii '60, după două războaie mondiale și cucerirea cosmosului, legătura dintre oameni nu mai este determinată de dragostea transformată în dușmănie, ci de frica de singurătate, de pustiu existențial, de "marele lup rău".

În Honey, Gabriela Butuc ne-a oferit o altă ipostază a singurătății totale. Departe de inteligența Marthei, Honey e exemplarul paradigmatic al fetei prostuțe, îngrozită însă și ea de același pustiu, și lăuntric, și exterior. Nici băutura nu-i e de folos micuței Honey, cu isteriile și disperările ei, cu trecerile ei de la naivitate la durere sau ură, rezolvate de actriță cu acribie de miniaturist.

Spectacolul brașovean este un autentic triumf al muncii atente a regizorului cu actorii și al actorilor care au înțeles și realizat respectul față de cuvânt.

Ileana Berlogea

Aspirație neîmplinită

Tinerețe fără bătrânețe...

Textul lui Eduard Covali, mulți ani secretar literar la teatrul din Piatra Neamț, a prilejuit în urmă cu două decenii și jumătate un spectacol care a primit un răvnit "Premiu pentru fantezie și popularitate". De atunci, piesa nu s-a mai jucat. Faptul nu surprinde pentru că textul nu rezistă, în fond, unor judecăți severe, dar, prin deschiderile pe care le propune spre redescoperirea mitologiei românești, poate constitui temeiul unui așa-numit "spectacol de regie".

Spectacolul lui Ștefan Iordănescu pare îndelung elaborat. Meritul regizorului este acela de a fi gândit unitar un eseu dramatic dens, un poem al cunoașterii de

sine, o meditație asupra destinului, deopotrivă înălțător și tragic, al omului.

Regizorul a reușit să vizualizeze idei. Fabulosul este estompat, accentul căzând asupra aspirației spre lumea ideilor pure. Jocul și cântecul corului de fete ne trimit cu gândul la

"jocul ielelor", ideea fiind, precum la Camil Petrescu, *adevărul* de care încrezător te apropii, dar care îți scapă, "ceva tangibil dar greu de cuprins". Aceleași fete, devenite zâne în Țara Tinereții fără Bătrânețe, dobândesc, în viziunea regizorului, dimensiuni uriește, sugerând, în acest fel, aspirația umanului spre "tinerețea fără bătrânețe", o aspirație niciodată împlinită.

Spectacolul începe și se încheie prin câteva întrebări: "De ce cad frunzele? De ce seacă izvoarele? De ce mor oamenii?" Un "de ce" la început și la sfârșit de drum. Ceea ce înseamnă că viața omului este o continuă strădanie de căutare a propriei identități. Un drum al cunoașterii de sine. În montare nu redescoperim numai tul-

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRĂNEȚE ȘI VIAȚĂ FĂRĂ DE MOARTE de Eduard Covali după Ion Creangă • TEATRUL DE STAT din ARAD

• Data reprezentației: 15 mai 1999 • Regia: Ștefan Iordănescu • Scenografia: Doru Păcurar • Muzica: Ilie Stepan • Mișcarea scenică: Sorin Batică • Distribuția: Costin Găvază (Dorde), Ioan Peter (Murgu), Adriana Ghiniță (Ghionoia, Bistrița, O zână), Dorina Darie (Doina, O zână), Liliana Balica (Împărăteasa, Măgura, O zână), Claudia Stoica (Scorpio, Ciocârlia, O zână), Oltea Blaga (Fântâna, O zână), Mariana Dănilă (Brândușa, O zână), Ana Maria Dumitran (Sânziana, O zână), Alexandru Bairactaru (Michițiru Calcă-n străchini), Doru Nica (Sforăilă), Bogdan Costea (Piatra de hotar, Primul trecător), Călin Stanciu (Împăratul, Hlizitul), Constantin Florea (Povestitorul), Florin Covalciuc (Măscănciul, Bradul), Vladimir Crăsnic (Un cetățean).